BIULETYN KOWIEŃSKI

W I L B I

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3

Nr. 401. Wilno, dn. 7 marca ~~1930 roku~~ xxxxxxxxx 1931 r.

T r e ś ć n u m e r u:

-----oooooOooooo-----

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Prof. Krewe-Mickiewicz o odzyskaniu Wilna.

"Dzień Kowieński" Nr.51 z dn.5.III.1931 r. ~~Artykuł~~ zamieszcza odczyt prof.Krewe-Mickiewicza n.t."Wilno w obecnem naszem życiu". Streszczenie:

Polacy, zagarniając Wilno, dopuścili się wielkiego błędu. Gdyby Polacy nie uczynili tego, nie wywołaliby takiej nienawiści ze strony Litwinów. Mogliby wówczas oni wywierać wielki wpływ na Litwę bądź to przez ~~zza~~ zawarcie unji z Litwą, bądź też drogą pośrednią. Polacy litewscy, jako prawomyślni obywatele, mogliby wówczas zająć wyższe stanowiska państwowe. Sejm litewski miałby sporą liczbę przedstawicieli Polaków.

Zródło błędów tkwi w romantyźmie zarówno Polaków jak i Litwinów. Litwini są romantykami, bo spodziewają się odzyskać Wilno drogą pokojową. Polacy zaś dlatego, ponieważ sądzą, że z biegiem czasu Litwini zapomną krzywdę wileńską i da się z nimi nawiązać stosunki oparte na jak najszerszych podstawach.

W sporze polsko-litewskim państwom Europy Zachodniej niezmiernie trudno orjentować się. Wpływa na to w znacznej mierze fakt, iż wielu Polaków nazywa siebie Litwinami: gente lithuanus, natione polonus. Taki np. Piłsudski, Skirmunt a nawet Zaleski nazywają siebie Litwinami. Wprowadza to w błąd niejednego zagranicznego dyplomatę, którzy nie mogą zrozumieć, czego chce Kowno od Warszawy wobec faktu, iż na kierowniczych stanowiskach w Polsce stoją Litwini.

Wilno miało olbrzymie znaczenie dla Polski w czasie odrodzenia kulturalnego w wieku XIX, które wydało takie potęgi ducha, jak Adam Mickiewicz, Lelewel, Sniadeccy, J.Słowacki i inn. Litwini sami poniekąd zawinili w utracie Wilna. Po odzyskaniu swej stolicy Litwini nie potrafili mocno usadowić się w Wileńszczyźnie, nie zmobilizowali do walki całego narodu i dopuścili do zagarnięcia Wilna narazie przez bolszewików, a później Polaków.

Po zajęciu Wilna przez Żeligowskiego dyplomacja litewska walcząc o odzyskanie swej stolicy, również ~~nie~~ dopuściła się szeregu błędów. Wszystkie swe wysiłki odebrania Wilna skierowała ona w stronę Ententy, nie zdając sobie sprawy, że Polska była właśnie ulubionym pupilem Ententy. Zresztą zagarnięcie Wilna odbyło się nietylko za zgodą Ententy, ale nawet oficerowie francuscy dopomogli w tem Polakom. Dyplomacja litewska nie doceniła należycie znaczenia Niemiec i Rosji, które były zainteresowane w utrzymaniu niepodległości Litwy i przy pomocy których Wilno łatwiej byłoby odzyskać.

Co się tyczy sposobów odzyskania Wilna, w tym względzie panuje na Litwie błędne przekonanie, ponieważ większość spodziewa się Wilno odzyskać drogą pokojową. Działalność litewska sprowadza się do propagandowania haseł: "My bez Wilna się nie uspokoimy", zaś czegoś realnego robi się bardzo niewiele.

Pragnąc odzyskać Wilno, muszą Litwini przedewszystkiem wzmocnić ekonomicznie żywioł litewski w Wileńszczyźnie. Pieniądze, przeznaczone na odzyskanie Wilna należy użyć na tworzenie nietylko szkół litewskich w Wileńszczyźnie, lecz również zakładanie banków, kooperatyw, mleczarni, domów ludowych i in. Pozatem należy czekać na odpowiedni moment, kiedy będzie można Wilno odebrać. Drogą pokojową Polacy Wilna nie oddadzą, zaś w drodze bezpośrednich rokowań uczyniliby to tylko przy odpowiedniej kompensacji, albo za cenę zawarcia unji, na co jednak Litwa nie może się zgodzić.

Wilno utraciła Litwa drogą zbrojną i tą drogą tylko je odzyskamy. Naturalnie, nie drogą bezpośredniej walki, lecz np. w czasie wojny polsko-~~litewskiej~~ niemieckiej, lub polsko-bolszewickiej. Nie należy tylko przegapić pomyślnej sposobności. ~~Za~~ Jednak Wilno zostanie prędzej, czy później odzyskane.

W y j a z d p o s ł a S i d z i k o w s k i e g o d o H a g i. Poseł litewski w Berlinie ~~xxxxx~~ dr.Sidzikowski wyjechał ostatnio do Hagi dla rokowań w związku z rozpatrywaniem przez Trybunał Międzynarodowy w Hadze, zatargu polsko-litewskiego.

II. ZAGADNIENIA GOSPODARCZE.

M i n i s t e r r o l n i c t w a A l e k s a o s y t u a c j i r o l n i c t w a n a L i t w i e.

"Lietuvos Aidas" w Nr.50 z dnia 3.III.b.r. zamieszcza wywiad z Ministrem Rolnictwa p.Aleksą w sprawie sytuacji rolnictwa na Litwie. Streszczenie:

W ciągu kilku lat po wojnie partje polityczne, które wówczas Litwą rządziły, nie interesowały się dostatecznie sprawami litewskiej produkcji rolniczej, wskutek czego zaniedbano wykorzystania pomyślnych konjunktur, jakie wówczas trwały na rynkach zagranicznych. Zakaz eksportu niektórych produktów rolnych oraz brak stosunków handlowych z zagranicą, łącznie z zaniedbaniem wytwórczości krajowej przyprawiły Litwę o wielkie straty i omal że nie doprowadziły do całkowitego bankructwa naszej gospodarki ~~handlowej~~ krajowej. Objęcie władzy przez rząd narodowy ~~xxx~~ uratowało mleczarstwo i kooperatywy rolnicze od konieczności likwidacji; podobnie rzecz miała się i z eksportem nierogacizny, który dopiero od 1929 r. zaczął się znacznie zwiększać.

Wytwórczość rolnicza w związku z ogólnym spadkiem cen jest teraz w trudnej sytuacji, eksport lnu i materjału leśnego wykazuje krytyczny spadek, lecz momo to litewskiemu handlowi zagranicznemu katastrofa bynajmniej nie zagraża; przeciwnie nawet, w r.ub.eksport nasz cokolwiek się zwiększył dzięki uporządkowaniu niektórych gałęzi produkcji rolniczej. Gdyby zaś do chwili obecnej utrzymała się dawna polityka gospodarcza, bylibyśmy dziś w obliczu krytycznego załamania się ~~xxx~~ litewskiej gospodarki ~~xx~~ ekonomicznej. Nastąpiłoby to również niewątpliwie wkrótce, gdyby jakiś nieprawdopodobny przypadek przywrócił dawne rządy partji politycznych.

Co do widoków na najbliższą jesień, należy zaznaczyć, iż spodziewaną jest ponowna zniżka cen zboża na rynkach światowych, co rzecz prosta, odbije się również na cenach krajowych, które spadną prawdopodobnie o parę litów na centnarze zboża. Przyczyną tego niepomyślnego objawu, jak nieraz już zaznaczaliśmy, jest rozwój techniki rolniczej i ogólny postęp w tej dziedzinie, jaki daje się zaobserwować na całym świecie. Przyczyna ta ma charakter stały, to też nie należy liczyć na prędkie i znaczne zmiany na lepsze w tej sprawie. Rąk jednak opuścić nie wolno, lecz przeciwnie, trzeba się usilnie starać o wzmożenie i skosolidowanie organizacyj rolniczych i rozwój wszystkich gałęzi wytwórczości krajowej.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIA SPOŁECZNEGO.

P r o ś b a e k s - p r a ł a t a o p r z y w r ó c e n i e p r a w. Eks-prałat Olszewski po zwolnieniu z więzienia udał się do Szwajcarji, gdzie obecnie przebywa. W tych dniach Olszewski nadesłał z obecnego miejsca swego pobytu prośbę o przywrócenie mu praw, odebranych jak wiadomo, na mocy wyroku sądowego. Prośba Olszewskiego została odrzucona.

C h o r o b y z a k a ź n e w K o w n i e. Od dnia 1 do 28 lutego r.b. zarejestrowano w Kownie 56 wypadków chorób zakaźnych /w styczniu 70/.

[illegible] dnia 6.II.[illegible]

[illegible] w sprawie [illegible] relacje na [illegible]

[illegible]:

W ciągu kilku lat po wojnie [illegible]

[illegible]

W y s ł a n i e p r e z e s a A t e j t i n i n k ó w d o W o r ń. Po dokonaniu rewizji w domu studentów atejtininków, dwóch studentów policja aresztowała. Jednego ze studentów , prezesa związku studentów atejtininków Tomaszewicza, wysłano do obozu koncentracyjnego w Worniach.

P o w r ó t b i s k u p a E l e u t e r j u s z a d o K o w n a . Do Kowna powrócił z Paryża biskup Eleuterjusz, który bawił tam w celach pertraktacyj z metropolitą Eulogjuszem.

P r o t e s t a c y j n y w i e c p r z e c i w c y w i l n e j m e t r y k a c j i . W tych dniach w Rakiszkach został zwołany wiec katolickiej organizacji "pawasirinków", na którym ostro potępiono zamiar rządu wprowadzenia cywilnej metrykacji. Niektórzy z mówców oświadczyli, że nie pozwolą wprowadzić tej metrykacji i będą ją czynnie zwalczali. Obrady wiecu przybrały tak gwałtowny charakter, że policja kilkakrotnie zmuszona była interwenjować.

O g r a n i c z e n i a d l a u r z ę d n i k ó w p o l i c j i . W tych dniach departament policji w Kownie wydał zarządzenie, na mocy którego urzędnicy policji prowadzący jakieś interesy lub zajmujący się adwokaturą zostaną zwolnieni z posady.

Zarządzenie to zostało wywołane kilkakrotnie zanotowanym faktem, że urzędnicy biorą udział w przetargach, kupują sporne lasy i t.d.

Kilku urzędników policji już zwolniono.

D o r o c z n y z j a z d Z w i ą z k u m i a s t . W niedzielę 8 marca odbędzie się w Kownie doroczny zjazd Związku miast i miasteczek.

W y c i e c z k a d o M o s k w y . Grono studentów wydziału humanistycznego uniwersytetu kowieńskiego zamierza dn.29 b.m. wyjechać do Moskwy. Celem podróży jest zaznajomienie się z rosyjskim teatrem współczesnym. T-wo "Voks" w Moskwie utworzyło komitet, który czyni przygotowania na przyjęcie gości: otrzymano już bezpłatne miejsca we wszystkich teatrach moskiewskich; za przejazd będzie pobierana opłata zmniejszona o 50%. Wycieczka zabawi w Moskwie około tygodnia.

T y d z i e ń c z y s t o ś c i . Władze litewskie uchwaliły zarządzić w Litwie od 17 do 24 maja "tydzień czystości".

W ciągu "tygodnia czystości" pilną uwagę będzie się zwracało na propagandę młodzieży szkolnej, zwłaszcza w szkołach początkowych. Zostaną podjęte starania, aby wszyscy nauczyciele szkół początkowych ~~Zostaną podjęte starania~~ wzięli czynny udział w pracy, wygłaszając odczyty, bądź w inny sposób, propagując zachowanie czystości.

